

Українська мова
5 клас

Сьогодні
03.09.2024

Урок №2

Поглиблене повторення
вивченого в 1-4 класах.
Лексичне значення слова

Вчитель: Чудна Наталія Володимирівна

Мета: поглибити знання учнів про лексичне значення слова, дати поняття про однозначні та багатозначні слова, формувати вміння розрізняти такі слова, доречно використовувати їх у мовленні; удосконалювати вміння самостійно збагачувати власний словниковий запас, у тому числі за допомогою словників.

**Всіх до класу вже скликає
Голосистий наш дзвінок,
І ми радо поспішаєм
На цікавий наш...
урок.**

Відчуймо себе часточками
колективу, краю, держави, Всесвіту
і скажімо:

**Я зможу сьогодні добре
працювати на уроці!**

Відчуймо себе часточками
колективу, краю, держави, Всесвіту
і скажімо:

Я – творча особистість!

Відчуймо себе часточками
колективу, краю, держави, Всесвіту
і скажімо:

**Я бажаю успіхів на
уроці і собі, і всім
однокласникам.**

**А як ти попрацював
вдома?**

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

Бенте́жити, дратува́ти,
кри́вдити, приголо́мшувати.

Прочитайте слова з рубрики «Слово дня». Що вони означають? Чи вживаєте ви їх у повсякденному мовленні? Чи може слово бентежити, дратувати, кривдити і приголомшувати? Обґрунтуйте свою відповідь. Пригадайте й поділіться тим, що вас бентежить, дратує, кривдить і приголомшує.

1. Що таке «лексичне значення слова»?
2. Чи кожне слово української мови має лексичне значення?
3. Як можна тлумачити значення слова?
4. Чому ця тема важлива?

1. Навіщо потрібно знати лексичне значення слів?
- 2 Наскільки важливо бути уважним до кожного незнайомого слова?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Уявіть, що було б, якби слова жили в мові без лексичного значення. Висловіть свої міркування.

Вправа 10. Прочитайте і запишіть слова. Пригадайте способи тлумачення значень слів. Усно поясніть, що вони означають. Значення яких слів можна тлумачити, добираючи до них синоніми? Суть яких слів краще з'ясувати, демонструючи предмет чи його світлину?

Виднокрай, шибайголова, вдосвіта,
мастак, осоння, жоржина, довкілля,
химерний, бешкетувати, гамір, гожий,
прасувати, ущухати, цитрина, ринва.

Вправа 11. Прочитайте перелік емоцій, станів і почуттів. Чи доводилося вам переживати їх? Якби вам запропонували зобразити ці слова на малюнку, що ви намалювали б? Обґрунтуйте свій вибір.

Спокій, задоволення, натхнення, надія, вдячність, захопленість, оптимізм, полегшення, гордість, схвилюваність; розчарування, роздратування, сумніви, тривожність, байдужість

Вправа 12. Прочитайте речення. Звірте авторські тлумачення зі словниковими. Чи є між ними різниця? А як ці слова витлумачили б ви?

1. Дружба — це, насамперед, примирення і велике духовне спілкування всупереч нікчемним дрібницям (А. де Сент-Екзюпері). 2. Горизонт — це межа між видимою й невидимою частинами світу (Л. Ушкалов). 3. Бурульки на дахах — це пуп'янки весни, які розквітнуть голубінню неба... (Н. Шеденко). 4. Якість — це робити будь-що правильно, навіть коли ніхто не дивиться (Г. Форд). 5. Дисципліна — це фундамент, на якому будується весь успіх (Д. Рон).

Вправа 13. Прочитайте виразно текст. Чи можна таке спілкування вважати комфортним для всіх учасників? Чому? Наскільки важливо для Леся почути пояснення значення слова «туман»? Завершіть діалог, відповівши на заперечення хлопчика.

На ранок визирнуло сонце, і вони пішли гуляти — збирали каштани і перше жовте листя. Над річкою, що протікала неподалік від їхнього будинку, Лесь побачив чарівні хмаринки. Вони піднімалися трохи вгору, клубочилися і переливалися.

— А що це?

— Це — туман! Я розкажу тобі про туман! — підвела Оленка Лесика ближче до берега.

— Туман... Розкажи.

— Туман — це туман, — як завжди хотів подражнити брата Марко. — Соромно не знати про туман!

— Я ще не такий великий, — набурмосився малий.

— Малюк-малюк, на носі жук!...

— Туман — це малесенькі крапельки води в повітрі. От і все.

— Не може бути! — похитав головою Лесь. — Там немає крапель! Я знаю, що крапля падає вниз, як тоді, коли падає дощ. А туман піднімається вгору... (Ю. Смаль).

Вправа 14. Розгляньте схему. Чи вичерпну інформацію вона містить?
Відповідь обґрунтуйте. У разі потреби доповніть.

ЛЕКСИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА ПОТРІБНО ЗНАТИ, ЩОБ...

мати великий
лексичний запас

бути зрозумілим
і цікавим
співрозмовником

почуватися
впевнено

не втрапити
в халепу, уживаючи
слово в невластивому
значенні

Пригадайте й назвіть життєві ситуації, у яких важливі вміння тлумачити значення слова. За потреби скористайтесь схемою, поданою на с. 11.

Створіть візуальну карту уроку. Відведіть на ній місце відомому (тому, що ви знали до цього уроку) й новому (тому, що ви дізналися сьогодні). Упишіть у неї ключові слова уроку.

Виконайте вправу 16.

*Короткий запис у щоденник
с. 11 впр. 16.*

Рефлексія «Імбирний настрій». Обери емотикон, який відповідає твоєму настрою в кінці уроку

Я з усім упорався

Мене урок розлютив

Я дуже втомився

Все було легко та просто

Було складно та нічого не зрозуміло

Більше сміху ніж навчання

Чекаю наступний урок

